

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Кафедра менеджменту організацій

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

Р. Б. Кожухівська

«31» 08 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

Освітній рівень: *перший (бакалаврський)*

Галузь знань: *24 «Сфера обслуговування»*

Спеціальність: *242 «Туризм»*

Освітньо-професійна програма: *«Туризм»*

Факультет: *менеджменту*

Умань-2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання спеціальності 242 «Туризм» освітньо-професійної програми «Туризм». Умань: Уманський НУС, 2021. 13 с.

Розробники: к.е.н., доцент кафедри менеджменту Альошкіна Л.П.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри менеджменту.

Протокол від “20” серпня 2021 року № 1

Завідувач кафедри менеджменту І.М. Новак

“20” серпня 2021 року

Схвалено методичною комісією факультету менеджменту

Протокол від “31” 08 2021 року № 1

“31” 08 2021 року

Голова М.О. Гоменюк

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, назва освітньої програми	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань: 24 «Сфера обслуговування»	Обов'язкова
Модулів – 1	Спеціальність: 242 «Туризм»	Рік підготовки: 1-й
Змістових модулів – 3		Семестр: 1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання –		
Загальна кількість годин – 90		Лекції: 18 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,0; самостійної роботи студента – 3,0.	Освітній рівень: перший (бакалаврський) Освітньо-професійна програма: «Туризм»	Практичні: 22 год.
		Самостійна робота: 50 год.
		Вид контролю: залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Головною **метою вивчення дисципліни** «Основи наукових досліджень» є формування у студентів системи знань щодо теоретичних та практичних аспектів здійснення наукових досліджень, із урахуванням принципів системного підходу та науково обґрунтованих методологічних засад.

Основні завдання вивчення дисципліни: ознайомлення з основними принципами науково-дослідної діяльності; аналіз інформаційного забезпечення наукових досліджень; засвоєння логічних принципів дизайну наукового дослідження; ознайомлення з теоретичними основами наукового дослідження; оволодіння основними інструментами аналітичних технологій у наукових дослідженнях; вивчення особливостей науково-дослідної роботи студентів; освоєння інструментів визначення економічної ефективності наукового дослідження; отримання практичних навичок з оформлення результатів наукового дослідження; вивчення етичних норм щодо наукових досліджень.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки здобувачів вищої освіти: вивчення дисципліни «Основи наукових досліджень» передує вивченню таких дисциплін, як «Статистика в туризмі», «Організація туристичних подорожей», «Інформаційні технології в туристичній індустрії», «Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування», «Економіка та аналіз туристичного підприємства», «Менеджмент у туризмі», «Організація сільського (зеленого) туризму», «Маркетинг у туризмі», «Управління регіональним розвитком туризму».

У результаті вивчення дисципліни студент повинен оволодіти такими компетентностями:

загальні:

- здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
- здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу;

- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

фахові:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал;

Програмні результати навчання:

- аргументовано відстоювати свої погляди у розв’язанні професійних завдань;
- виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв’язання.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти наукових досліджень

Тема 1. Наука і наукове дослідження

Багатогранність поняття «наука». Етапи розвитку науки.

Об'єкт та предмет науки.

Наукові школи.

Наука і технічний прогрес.

Тема 2. Інформаційне забезпечення наукових досліджень

Особливості інформаційного забезпечення наукових досліджень.

Поняття про первинну та вторинну інформацію.

Принципи збору інформаційного матеріалу.

Методика вивчення наукової, навчальної, навчально-методичної літератури.

Тема 3. Логіка наукового дослідження

Загальна схема наукового дослідження.

Стадії наукового дослідження.

Обґрунтування актуальності теми наукового дослідження.

Мета та завдання дослідження.

Формалізація та аргументація в наукових дослідженнях.

Тема 4. Теоретичні основи наукового дослідження

Загальнонаукові теоретичні методи.

Аналіз та синтез, їх види: емпіричний, елементарно-теоретичний, структурно-генетичний.

Дедукція та індукція.

Поняття загального та часткового.

Аксіоматичний та історичний методи теоретичних досліджень.

Моделювання та його принципи.

Ідеалізація, гіпотеза і теорія.

Змістовий модуль 2. Аналітичні аспекти наукових досліджень

Тема 5. Аналітичні технології у наукових дослідженнях

Види аналізу та їх характеристика.

Методи аналітичної діяльності.

Форми наукового знання.

Критерії істинності наукового знання.

Значення методології у вивченні проблемного питання.

Тема 6. Економічна ефективність наукового дослідження

Науково-технічний, економічний та соціальний ефекти наукових досліджень.

Загальні та конкретні показники ефективності наукових досліджень.

Змістовий модуль 3. Систематизація результатів наукових досліджень

Тема 7. Особливості науково-дослідної роботи студентів

Поняття, мета та завдання науково-дослідної роботи студентів.

Види та форми науково-дослідної роботи студентів.

Керівництво, планування та облік науково-дослідної роботи студентів.

Тема 8. Оформлення результатів наукового дослідження

Систематизація результатів наукового дослідження.

Форми подання ілюстративного матеріалу.

Тема 9. Дотримання етичних норм при здійсненні наукових досліджень

Етичні норми і цінності науки. Академічна доброчесність.

Прояви плагіату при здійсненні наукових досліджень та можливості його уникнення.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти наукових досліджень						
Тема 1. Наука і наукове дослідження	9	2	2	—	—	5
Тема 2. Інформаційне забезпечення наукових досліджень	9	2	2	—	—	5
Тема 3. Логіка наукового дослідження	9	2	2	—	—	5
Тема 4. Теоретичні основи наукового дослідження	11	2	4	—	—	5
Разом за змістовим модулем 1	38	8	10	—	—	20
Разом за модулем 1	38	8	10	—	—	20
Модуль 2						
Змістовий модуль 2. Аналітичні аспекти наукових досліджень						
Тема 5. Аналітичні технології у наукових дослідженнях	12	2	4	—	—	6
Тема 6. Економічна ефективність наукового дослідження	10	2	2	—	—	6
Разом за змістовим модулем 2	22	4	6	—	—	12
Змістовий модуль 3. Систематизація результатів наукових досліджень						
Тема 7. Особливості науково-дослідної роботи студентів	10	2	2	—	—	6
Тема 8. Оформлення результатів наукового дослідження	10	2	2	—	—	6
Тема 9. Дотримання етичних норм при здійсненні наукових досліджень	10	2	2	—	—	6
Разом за змістовим модулем 3	30	6	6	—	—	18
Разом за модулем 3	52	10	12			30
Всього годин	90	18	22	—	—	50

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Наука і наукове дослідження	2
2	Інформаційне забезпечення наукових досліджень	2
3	Логіка наукового дослідження	2
4	Теоретичні основи наукового дослідження	4
5	Аналітичні технології у наукових дослідженнях	4
7	Економічна ефективність наукового дослідження	2
6	Особливості науково-дослідної роботи студентів	2
8	Оформлення результатів наукового дослідження	2
9	Дотримання етичних норм при здійсненні наукових досліджень	2
Всього		22

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Наука і наукове дослідження	5
2	Інформаційне забезпечення наукових досліджень	5
3	Логіка наукового дослідження	5
4	Теоретичні основи наукового дослідження	5
5	Аналітичні технології у наукових дослідженнях	6
6	Економічна ефективність наукового дослідження	6
7	Особливості науково-дослідної роботи студентів	6
8	Оформлення результатів наукового дослідження	6
9	Дотримання етичних норм при здійсненні наукових досліджень	6
Всього		50

7. Методи навчання

Для вивчення курсу «Основи наукових досліджень» використовуються традиційні методи навчання. Вивчення навчальної дисципліни здійснюється шляхом проведення тематичних та проблемних лекцій; практичних занять із проведенням презентацій, дискусій; інтерактивних занять; науково-дослідних робіт; самонавчання на основі конспектів, посібників та іншої рекомендованої літератури, навчальних мультимедійних матеріалів, через електронне модульне середовище навчального процесу Moodle.

Завдяки оптимально обраним формам і методам навчання й викладання забезпечується досягнення заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання. Лекційні заняття носять інтерактивний

науково-пізнавальний характер і забезпечують теоретичне підґрунтя дисципліни «Основи наукових досліджень», розкривають зміст основних понять та методів.

Практичні заняття передбачають використання теоретичного матеріалу для обговорення дискусійних питань, розв'язання та аналізу задач. Вони проводяться в малих групах: поширеними є ситуаційні завдання, ділові ігри, підготовка презентацій.

Навчально-методичне забезпечення і консультування самостійної роботи здійснюється через університетське модульне середовище освітнього процесу Moodle.

Індивідуальна робота студентів при вивченні курсу проводиться у таких формах: підготовка до практичних занять, контрольних робіт; вивчення тем або окремих питань, що виносяться для самостійної роботи; ознайомлення із законодавчими та нормативними актами України; підготовка до заліку.

8. Методи контролю

В процесі вивчення дисципліни «Основи наукових досліджень» здійснюється поточний (модульний) контроль, шляхом проведення усного і письмового опитування, тестового контролю, модульного контролю, перевірки завдань для самостійної роботи (рефератів, презентацій). Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку. Підсумкова оцінка з дисципліни складається з поточних оцінок, які студент отримує під час семінарських та практичних занять.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточний (модульний) контроль												Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3				
T1	T2	T3	T4	МК ₁	T5	T6	МК ₂	T7	T8	T9	МК ₃	
9	9	9	9	4	10	10	3	11	11	11	4	100

10. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОцінкаECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Альошкіна Л.П. Інструктивно-методичні матеріали до практичних занять з дисципліни «Основи наукових досліджень» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання *спеціальності 242 «Туризм»* освітньо-професійної програми «Туризм». Умань, Уманський НУС, 2021. 23 с.

2. Альошкіна Л.П. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Основи наукових досліджень» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання *спеціальності 242 «Туризм»* освітньо-професійної програми «Туризм». Умань, УНУС, 2021. 35 с.

3. Альошкіна Л.П. Опорний конспект лекцій з навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» для здобувачів вищої освіти спеціальності 242 «Туризм» освітньо-професійної програми «Туризм». Умань, Уманський НУС, 2021. 63 с.

12. Рекомендована література

Базова

1. Антонюк В. С., Полонський Л. Г., Аверченков В. І., Малахов Ю. А. Методологія наукових досліджень. К.: НТУУ «КПІ», 2015. 276 с.
2. Артемчук Г. І., Курило В. М., Кочерган Н. П. Методика організації науково-дослідної роботи. К.: Форум, 2000. 270 с.
3. Бірта Г. О., Бургу Ю. Г., Флока Л. В., Горячова О. О. Методологія і організація наукових досліджень. Полтава: GlobeEdit, 2020. 160 с.
4. Євтушенко М. Ю., Хижняк М. І. Методологія та організація наукових досліджень. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 350 с.
5. Колесников О. В. Основи наукових досліджень. К.: Центр учбової літератури, 2011. 144 с.
6. Конверський А. Основи методології та організації наукових досліджень. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 350 с.
7. Корягін М. В., Чік М. Ю. Основи наукових досліджень. К.: Алерта, 2019. 492 с.
8. Ладанюк А. П., Власенко Л. О., Кишенько В. Д. Методологія наукових досліджень. К.: Ліра-К, 2020. 352 с.
9. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах та таблицях). Суми: Університетська книга, 2020. 220 с.
10. Наукова та інноваційна діяльність України. Статистичний збірник. К.: Держстат України, 2019.
11. Швець Ф. Г. Методологія та організація наукових досліджень. Рівне: НУВГП, 2016. 151 с.
12. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. К.: Знання, 2011. 310 с.

Допоміжна

1. Альошкіна Л. П. Концептуальні засади підвищення конкурентоспроможності підприємств туристичної індустрії в Україні. *Proceedings of the 7th International scientific and practical conference «Modern scientific research: achievements, innovations and development prospects»*. MDPC Publishing. Berlin, Germany. 2021. P. 538-542.
2. Альошкіна Л. П. Управління попитом підприємств туристичної індустрії через ринкові можливості в Україні. *Proceedings of the 5th International scientific and practical conference «Innovations and prospects of world science»*. Perfect Publishing. Vancouver, Canada. 2021. P. 878-884.
3. Грищенко І. М., Григоренко О. М., Борисенко В. А. Основи наукових досліджень. К.: КНТЕУ, 2001. 185 с.
4. Гуроров О. І. Методологія та організація наукових досліджень. Харків: Харк. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва, ХНАУ, 2017. 272 с.
5. Зацерковний В. І., Тішаєв І. В., Демидов В. К.. Методологія наукових досліджень. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.

6. Комар Ю.М., Попов О.І., Комар В.Ю. Основи наукових досліджень. К.: Ліра-К, 2018. 182 с.

7. Мальська М., Паньків Н. Основи наукових досліджень. Львів: Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 226 с.

8. Методологія та організація наукових досліджень. За ред. І.С. Добронравова, О. В. Руденко. К.: ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с.

9. Новак І. М., Школьний О. О., Вернюк Н. О. Генезис методології теорії інвестування. Економіка та суспільство. 2021. Випуск № 24 URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/183/175>

10. Шарапов О. Д., Дербенцев В. Д., Семенов Д. Є. Системний аналіз. К.: КНЕУ, 2003. 154 с.

11. Школьний О. О. Результативність діяльності підприємств: управлінський аспект. Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). 2016. № 2(31). С. 94-98.

12. Aityan, S. K. Business Research Methodology. Springer, 2021. 519 p.

13. Mills, K. A. Big Data for Qualitative Research. Routledge, 2019. 91 p.

13. Інформаційні ресурси

1. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

2. Кабінет Міністрів України. Урядовий портал. URL: <http://www.kmu.gov.ua>

3. Міністерство економічного розвитку і торгівлі. Офіційний веб-сайт. URL: <http://www.me.gov.ua>

4. Міністерство освіти і науки України. Офіційний веб-сайт. URL: <http://www.mon.gov.ua>

5. Національна бібліотека України Ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

14. Зміни у робочій програмі

Структуру робочої програми скориговано відповідно до змін у навчальному плані, оновлено список базової та допоміжної літератури.